

67. Bányásznapi (2017)

Központi bányásznapi ünnepség 2017

A 67. központi bányásznapi ünnepség 2017. augusztus 31-én Tatabányán a zsúfolásig megtelt Jászai Mari Színházban került megrendezésre. Az érkezőket térzene fogadta.

Az elnökségi asztalnál helyet foglalt *dr. Aradszki András* országgyűlési képviselő, az NFM államtitkára, *Zelei Gábor*, a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat elnöke, *Szakál Tamás*, a Magyar Bányászati és Földtani Szövetség elnöke, *Rabi Ferenc*, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnöke, *dr. Nagy Lajos*, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület elnöke, *dr. Szűcs Péter*, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja, *Schmidt Csaba*, Tatabánya város polgármestere, valamint *dr. Zoltay Ákos*, az MBSZ főtitkára, az ünnepség levezetője.

Az elnökség: *Dr. Szűcs Péter, Schmidt Csaba, Szakál Tamás, dr. Aradszki András, dr. Zoltay Ákos, Zelei Gábor, dr. Nagy Lajos, Rabi Ferenc*

Az ünnepség hivatalos programja előtt a színpadon táncos műsorával nagy sikert aratva a *Tatabányai Show Formáció*s Táncgyűttes kedveskedett az ünnepség résztvevőinek, ezután *dr. Szilvási Csaba* nyugalmazott középiskolai tanár erre az alkalomra írt saját versét szavalta el, majd *Horváth Hanna* 8. osztályos tanuló Takácsné Csente Julianna „Hová lett?” c. versét adta elő.

A Himnusz eléneklését követően *Rabi Ferenc* nyitotta meg az ünnepséget, majd *dr. Aradszki András* ünnepi beszéde hangzott el.

Rabi Ferenc megnyitójában megköszönte Tatabányának, hogy rendezvénysorozattal emlékeznek a tatabányai szénbányászat 120 évvel ezelőtti kezdetére. Méltatta a szénbányászok szerepét a város fejlődésében, megemlékezett arról is, hogy a bányásznapi időpontja is Tatabányához kötődik az 1919-es tragédiába forduló bányásztüntetés kapcsán. Elmondta, hogy hazánkban a több mint 200 éves mélyművelésű szénbányászat befejeződött, majd ehhez kapcsolódóan, hogy az ellátásbiztonság, a tüzelőanyag-diverzifikáció, a külkereskedelmi mérleg és a munkahelymegőrzés miatt indokolt

lenne új, modern, környezetbarát ligniterőmű építése a Mátraalján, ami nélkül a Mátrai Erőmű és bányái csak 2025-30-ig üzemelhetnek. Szólt még az OMBKE 125 éves, az OMYA 25 éves, a mangánércbányászat 100 éves és az oroszlanói szénbányászat 80 éves évfordulójáról, mely két utóbbi sajnos a múlt év végén megszűnt. Kifejezte viszont reményét, hogy az újra vitára bocsátott Energetikai Ásványvagyon-hasznosítási és Készletgazdálkodási Cselekvési Terv gyakorlati megvalósítása a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat és a Miskolci Egyetem kutatási eredményeinek segítségével „megőrzi iparágunk lecsökkent számú munkahelyeit, és újakat, magas hozzáadott értéket termelőket hoz majd létre ... a bányászat különböző szakágazataiban, a szén-, lignit-, kőolaj- és földgázkitermelésben, a kő-, homok-, kavics-, agyag-, vegyi ásvány-, tőzeg-, érc- és egyéb bányászat, valamint a szolgáltatások területén.”

Dr. Aradszki András ünnepi beszédében kihangsúlyozta, hogy a hazai ipar – benne az építőipar – és a beruházások növekedése jó hatással van a bányászatra, ami nem csak a kitermelt anyagokkal járul hozzá az ország gazdaságához, hanem az utánuk fizetett bányajáradékkal is. A beruházások ösztönzésére 2015-ben 12%-ról 2%-ra csökkent a nem konvencionális földgáz kitermelése után fizetendő bányajáradék, 2016-ban pedig a szénhidrogén koncessziókra vonatkozóan a minimális bányajáradék 19-ről 16%-ra csökkent. A reális koncessziós feltételeknek köszönhetően jelentős volt az állam koncessziós díj bevétele. Cél a hazai ásványvagyon gazdaságos és környezetkímélő hasznosítása. Ennek megfelelően tervezik újabb, elsősorban szénhidrogén és geotermikus területek meghirdetését. Az államtitkár fontos eredménynek értékelte a Magyar Földtani és Geofizikai Intézetnek Magyar Bányászati és Földtani Hivatalba történő beolvastását, mely megőrzi a bányászati háttér-intézményrendszer önállóságát, és biztosítja a speciális felkészültséggel és gyakorlattal rendelkező szakemberek megtartását. Bejelentette, hogy elindultak a Bányatörvény megreformálását célzó szabályozási egyeztetések. Beszédét így fejezte be: „elismeréssel adózunk az iparág valamennyi képviselőjének fáradhatatlan helytállása előtt. A bányásztársadalom kitartását, áldozatos munkáját a központi bányásznapi ünnepség alkalmából tisztelettel megköszönöm. Hivatásuk iránti elkötelezettségük megőrzéséhez további jó egészséget, a hazai bányászatban rejlő lehetőségek kihasználásához pedig mindannyiuknak hatékony párbeszédet és eredményes szakmai munkát kívánok. Jó szerencsét!”

A beszéd után *Szakál Tamás* és *Schmidt Csaba* köszöntötte az ünnepség résztvevőit, ezután kitüntetések kerültek átadásra.

Az ünnepség hivatalos része a Bányászhimnusz eléneklésével zárult. Az állófogadáson *Zelei Gábor* mondott pohárköszöntőt.

Dr. Horn János

2017. évi Bányásznapon átadott kitüntetések

Kiváló Bányász miniszteri kitüntetésben részesült 29 fő, közülük az OMBKE tagja:

Demeter Tibor, a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya Termelési Osztály szakvezetője

Miniszteri Elismerő Oklevél kitüntetésben részesült 10 fő, közülük az OMBKE tagjai:

Barancsi Péter, a BAZ Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály bányafelügyeleti szakügyintézője

Dr. Debreczeni Ákos, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar intézeti tanszakvezetője, dékánhelyettes

Magyar Bányászatért MBSZ ezüst emlékérem kitüntetésben részesült:

Fekete István, az EOSZÉN Kft. ügyvezető igazgatója, a hazai szén- és bauxitbányászatban végzett több évtizedes kiemelkedő szakmai munkássága, a még egyetlen hazai mélyműveléses barnaszénbányászat működtetésében kifejtett sikeres tevékenysége elismeréseként.

Magyar Bányászatért MBSZ jubileumi plakett kitüntetésben részesült.

Dr. Nagy Lajos elnök, az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület 125 éves jubileuma kapcsán

Dr. Vágvölgyi Sándor ügyvezető igazgató az OMYA Hungária Kft. 25 éves jubileuma kapcsán

Bányász Szolgálati és Bányamentő Szolgálati Oklevél kitüntetésben részesült 30 fő, közülük az OMBKE tagjai:

60 éves szolgálat

Dr. Horn János BDSZ elnöki főtanácsadó

50 éves szolgálat

Dr. Gagyi Pálffy András, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület igazgatója

45 éves szolgálat

Dr. Tihanyi László, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar volt dékánja, emeritus professzora

35 éves szolgálat

Fehér Ernő, a Bányavagyon-hasznosító Nonprofit Közhasznú Kft. szénbányászati üzletág vezetője

30 éves szolgálat

Dr. Havasi István, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar docense

Dr. Palicz András, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály, Bányászati Osztály bányakapitánya

Szabó Endre, a Perlit 92 Kft. műszakvezető aknásza

25 éves szolgálat

Sárvári Péterné, a BAZ Megyei Kormányhivatal bányafelügyeleti főmérnöke

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a településen élő aktív és nyugdíjas

bányász közösségek támogatásáért, a bányász emlékek és hagyományok ápolásáért **emléklapot és ezüst bányászgyűrűt** adományozott az alábbiaknak: *Spergelné Rádl Ibolya*, Gánt község polgármestere
Schmidt Csaba, Tatabánya város polgármestere
Maksa Mátyás, Ecséd község polgármestere

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a bányász kulturális örökség és hagyományörzés terén végzett kiemelkedő munkásságának elismeréseként **Művészeti Nívódíjat** adományozott az alábbiaknak:

Oroszlányi Bányász Népdalkör és a kórus vezetője: *Aranyosi Éva*

Sajógyöngye Népdalkör és a kórus vezetője: *Orosz Marianna*

Csente Julianna író

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a szakszervezeti tagság, a munkavállalók és nyugdíjasok érdekeinek védelme és képviselete terén végzett kiemelkedő, több évtizedes tevékenysége elismerésül 70. születésnapja alkalmából BDSZ Kongresszusi **Ezüst Emlékérm**et adományozott

Vasas Mihály, a BDSZ Tatabányai Szövetség elnöke részére

Valamennyi kitüntetettnek ezúton is gratulálunk!

Szerkesztőség

Bányásznapi a Mátrai Erőmű Zrt.-nél

A Mátrai Erőmű Zrt. a hagyományok szerint 2017. szeptember 1-én, pénteken tartotta meg a 67. Bányásznapi ünnepségét Visontán.

A vendégeket a visontai bánya vezetősége fogadta, majd az ünnepség a Himnusz meghallgatásával vette kezdetét.

A Himnusz elhangzása után *Bóna Róbert*, visontai bányaigazgató tartotta az ünnepi beszédet. A megjelent vendégek köszöntése után elmondta, hogy a mai nappal a bányászokat ünnepeljük, azt a szakmát, amit a különböző társadalmi korok a fejlődésük során nem nélkülözhettek, és a mában sem nélkülözhetnek. A bányászat iparszerű működtetése Angliában jelent meg először a 13. században, majd az 1700-as évek közepén megjelentek a gőzgépek, gőzhajók és a gőzmozdonyok. Mindezekhez a nagyszerű találmányokhoz alapvetően szükség volt a föld mélyén található szénre, ezáltal természetesen a szénbányászatra is.

Elmondta, hogy a bányászok mindig is nehéz és küzdelmes munkát végeznek, és ennek a megbecsülésére Bányásznapot tartunk, amit az elmúlt évszázad közepéig bányavidékenként eltérő időpontban rendeztek meg, de 1951-től egységesen szeptember első vasárnapján kerül megtartásra az 1919. szeptember 6-án eldőrdült tatabányai csendőrsortűz áldozatainak tiszteletére.

Kiemelte, hogy a Mátrai Erőműnek az elmúlt évekhez hasonlóan olyan gazdasági környezetben kell továbbra is helytállnia, amiben a villamosenergia-piac tapasztalható energiaárak rendkívül alacsonyak. A hazánkba beáramló olcsó import árammal kell versenybe szállni a társaságunknak, és megtartania pozícióját a magyarországi villamosenergia-szektorban. Mindezt úgy, hogy a szénbázison előállított villamos energia árát az európai uniós környezetvédelmi szabályokból adódó költségek terhelik, amiből a legmarkánsabb a szén-dioxid után fizetendő díj. Elmondta, hogy az idei év óriási kihívások elé állította a céget. Az évet rendkívüli időjárási viszonyok között kezdték, a hideggel egyaránt küzdött az erőmű és a bánya is. A nehézkes évkezdést a villamosenergia-piac kiszámíthatatlansága gazdaságilag is megterhelte, és emellett olyan műszaki problémákkal kellett szembenézni, amiknek a hatásai várhatóan érezhetőek lesznek az éves számokban is. Az üzemek a harmadik negyedévre tudták stabilizálni a termelési folyamataikat, elhárították a téli üzemzavarokat, megvalósították a tervezett éves javításait, teljesen felszámolták a rendkívüli hideg okozta károkat, és július végére helyreállt az erőműben az öt szenes blokk működése is.

Elmondása alapján a bányászati területeknek továbbra is az a célja, hogy az erőmű szenes blokkjait teljes mértékben, maradéktalanul ki tudják szolgálni. Ennek érdekében fokozni kell a fedőkőzet letakarításának mennyiségét, a berendezések teljesítményeit, mindezt úgy, hogy tervszerűen kell haladni a keleti bánya nyitási munkáival. Ma azt látják, hogy a villamosenergia-termeléshez biztosítani tudják a bányák a tüzelőanyagot, így a bányák összes széntermelése el fogja érni a 8 Mt-át, és több mint 60 Mm³ fedőkőzetet fognak megmozgatni a tüzelőanyag felszabadítása érdekében.

Az ünnepi beszéd után a Mátrai Erőmű Részvénytársaság igazgatósága, bányászati igazgatók, az RWE Power képviselői, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete (BDSZ), a Villamosipari Dolgozók Szakszervezete és a Mátrai Erőmű Részvénytársaság leányvállalatai koszorúkat helyeztek el a bányász hősök emléktáblájánál, így emlékezve azokra a kollégákra, akik munkájuk végzése közben veszítették életüket. Az ünnepség végét a bányászzenekar előadásában a Bányászhimnusz zárta.

Másnap, szombaton a 67. Bányásznapi alkalmából

a BDSZ színes kulturális műsort szervezett Gyöngyösön és Bükkábrányban is. A kilátogatók zavartalanul szórakozhattak a programokon, az esti koncerteken.

Papp Tímea

A 67. Bányásznapi Dorog térségében

A már kialakult szokásoknak megfelelően Dorog, Csolnok, Sárisáp, Annavölgy, Kesztlőc, Tát, Tokod, Tokodaltáró, Bajna, Piliscsév, Pilisvörösvár, Nagykovácsi, Mogyorósbánya helységeiben megemlékezésekre, koszorúzásokra, ünnepi eseményekre került sor. Összesen 18 megemlékezésen vettünk részt egy hét alatt.

Augusztus 28-án Dorogon, a 67. Bányásznapi nyitányaként, hagyományos *bányásznapi megemlékezést* tartott a Bányász Szakszervezeti Szövetség és a Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány. Az ünnepi köszöntőt *Glevitzky István*, az OMBKE Dorogi Helyi Szervezete elnöke, a Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány új elnöke mondta el. Kitért arra, hogy kegyelettel emlékezünk azokra a bányász társainkra, akik életüket áldozták fel a természet erőivel való küzdelem során, de gondolunk azokra is, akik nehéz helyzetben vannak és segítünk nekik; ma 45 fő kap támogatást. Ezt akkor tesszük, amikor 326 éve kezdődött és 14 éve nincs szénbányászat a régióban. *Dr. Tittmann János* polgármester emlékeztetett a város szlogenjére: „A jövőnket építjük, de múltunkat nem felejítjük”, ennek szellemében dolgozik az önkormányzat, s ékes bizonyíték a „Reimann Bányászattörténeti Miniverzum” építésének a megkezdése. Tervezik a Bányász Emlékház korszerűsítését, korhű vendégházzal egészítik ki. Mint időt álló érték, beszélt a bánya társládáról, mint az egyén és a közösségi felelősségvállalás egyensúlyának világos jelképéről. Saját bányász versét szavalta *Szepesi Zsuzsanna* költőnő, közreműködött a Tokodaltárói Bányász Vegyes Kórus.

Augusztus 29-én a tokodaltárói koszorúzásra került sor a Művelődési Ház falán elhelyezett bányász emlékműnél, ahol részt vett *Petrik József* polgármester is. Emlékező gondolatokat *Mucha Józsefné* mondott. Bányász dalokat énekelt a Tokodaltárói Bányász Vegyes Kórus *Pánczelné Virág Ildikó* karvezető irányításával. A baráti beszélgetésen a Bányász Művelődési Házban a kórus tagjai voltak a házigazdák.

Augusztus 30-án koszorút helyeztünk el a tokodi temetőben az elhunyt bányászok sírjainál. Utána *Tóth Tivadar* polgármesterrel a Szent Borbála-szobornál és Bányász Emlékműnél helyeztük el koszorúnkat. A községben úgy tervezik, hogy minden év július első vasárnapján emlékeznek az 1942. július 31-ei Erzsébet-aknai 51 áldozatot követelő sújtólégrobbanásra szentmisével és koszorúzással. A temetőben felújítják a kolumbáriumot, s terveik szerint ott helyeznek el egy emléktáblát a bányász mártírok tiszteletére.

Augusztus 31-én Kesztlőcön a koszorúzás a szokásoknak megfelelően a bányász emlékműnél volt. Az emlékbeszédet *Vöröskői István* polgármester, tagtár-

sunk tartotta, közreműködött a Kesztölczi Pávakör Vegyes Kórus. Saját bányász versét mondta el *Szepesi Zsuzsa* költőnő, s a gyerekek is az Ő versét szavalták. A jókedvű baráti beszélgetés a „bányász” pincékben folytatódott.

Szeptember 1-én reggel Dorogon a Bányászzenekar zenés ébresztőjére ébredt a város. Részt vettünk a dorogi Zsigmondy Vilmos Gimnázium, Informatikai és Egészségügyi Szakközépiskola szokásos évi Zsigmondy-szobor koszorúzásán. Az emlékműsört profi módon a fiatalok tartották. Az emlékbeszédet *Krempf András* tagtársunk, a Bányász Szakszervezeti Szövetség új elnöke tartotta. Az ünnepségen részt vett a 90 éves *Csath Béla* vasdiplomás bányamérnök, Zsigmondy Vilmos életének és munkásságának kutatója, *Papp Péter* geológus társaságában. Az ünnepség előtt a vendégek koszorút helyeztek el *dr. Schmidt Sándor* emléktáblájánál a róla elnevezett lakótelepen. A gimnáziumban *Lőrincz Lívia* intézményvezető baráti beszélgetésre hívta meg a megemlékezésen résztvevőket a Zsigmondy-pihenőhelyen. Az iskola első emeleti aulájában kialakított pihenősaroknál egy *Partos Nagy Eszter* művésztanár irányításával készült szekko mutatja be *Zsigmondy Vilmos* szakmai életútját. *Csath Béla* elismerően nyilatkozott a fiatalok munkájáról. A dorogi temetőben – mint minden évben – megkoszorúztuk a lencsehegyi balesetben elhunyt mártírok sírjait.

A BAUMIT Kft. Nemzeti Kőbányászati Emlékhegyénél felavatásának második évfordulóján volt a megemlékezés, melyen velünk koszorúzott a megyei, városi vezetőkkel együtt *Huszár László*, az OMBKE Bányászati Szakosztály elnöke. Részt vett az ünnepségen és koszorúzott *dr. Völner Pál*, a térség országgyűlési képviselője. Örömmel vettük az OMBKE Tatabányai Helyi Szervezet koszorúzását is.

A Dorogi Galériában *Krajcsirovics Henrik* emlékkiállítás volt megtekinthető.

Az ünnepségek után 17 fővel indultunk a tatabányai Új MÁK Rt. szakestélyre. Hosszú és mozgalmas napunk volt. A selmeci hagyományok megőrzése és az utódainknak átadása céljából létrejött Új MÁK Rt.-nek 25 részvényese van a dorogi régióban, igazgatósági tag *Glevitzky István*.

Szeptember 2-án koszorút helyezünk el a Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány, a Bányász Szakszervezeti Szövetség, az OMBKE Dorogi Helyi Szervezete nevében a megye, a város, a községek vezetőivel a Dorogi Szénmedence Bányászatának Emlékművénél, koszorúzott többek között *Popovics György*, a megyei közgyűlés elnöke, s utána ugyanott emlékoszlop avatására került sor az első magyarországi szakosított aknamélyítés 110 éves évfordulója alkalmából. A márványtáblán a Dorog-Tata területen munkák során elhunyt aknamélyítők és szénbányászok nevei olvashatók. Az ünnepi beszédet *Kárpát Csaba* tagtársunk mondta, koszorút helyezetek el a volt aknamélyítők, a Bányász Kulturális Egyesület Aknamélyítő Köre, a Bányászati Aknamélyítő Vállalat (BAV) Köz-

pont, a BAV Bakonyi Üzemigazgatóság és a BAV Dorogi-Tatai Üzemigazgatóság volt dolgozói.

A Művelődési Ház konferenciatermében kiállítás-megnyitóval egybekötött emlékülésre került sor, „A magyar aknamélyítés 110 éves évfordulóján” címmel. A jelenlévőket *Glevitzky István* köszöntötte, *dr. Tittmann János* polgármester a hagyományokra épülő jövő gondolatait fejtette ki. Az igen színvonalas előadást *Tóth Árpád* okl. bányamérnök, a Bányászati Aknamélyítő Vállalat nyugalmazott vezérigazgatója tartotta igen sok – 74 fő – érdeklődő előtt. Ebből az alkalomból kiadásra került *Tóth Árpád* legújabb könyve „A magyar aknamélyítés története” címmel.

Csolnokon az emlékezők a temetőben koszorúztak, az ünnepi beszédet *Kolonics Péterné* polgármester mondta. A felújított Bányász Művelődési Házban a megemlékezést *Glevitzky István* tartotta, majd átadott egy másfél méteres alumínium aknatorony makettet a múzeumnak. (Az aknatoronyt kb. 50 éve Csolnokon május elseji felvonulásra készítették, megtalálta *Magyarfalvi Imre*, eddig őrizte *Csonka Antal* tagtársunk.) Az ünnepségen közreműködött a Csolnoki Fúvószenekar, a Német Nemzetiségi Vegyes Kórus, az iskola versmondói. Utána a jelenlévők megtekintették *Varga László* únyi ásványgyűjtő „Bányavirágok” c. kiállítását. A ünnepség keretében rövid tájékoztatást adott a Csolnoki Bányász Hagyományörző Egyesület munkájáról *dr. Kalocsai Zoltán* elnök.

Annayölgön a megemlékezést *Bánhidi József* polgármester vezette, az ünnepi beszédet *Glevitzky István* tartotta. Saját bányász versét szavalta *Szepesi Zsuzsanna*, az iskolások verseit is meghallgattuk. A koszorúkat a mártírokra tisztelgő helyre raktuk, a középső márványtomb is a történelem hordozója, a felirat „Köszénbánya-S Téglagyár Társulat Pesten Annayölgői Bányája”.

Szeptember 3-án *Sárisápon* koszorúkat helyeztünk el a temetőben a bányász síroknál, majd a Művelődési Háznál, a bányász emlékműnél. Az ünnepi beszédet a síroknál *Nánai István*, a Művelődési Házban *Glevitzky István* tartotta. Saját bányász versét szavalta *Szepesi Zsuzsanna*. *Nánai István*, a Nyugdíjas Szakszervezeti Bizottság helyi elnöke rögtönzött beszámolót tartott, tájékoztatva a tagokat a munkájukról. Nagy sikert aratott a BDSZ „Művészeti Nívódíjjal” kitüntetett *Sárisápi Szlovák Nemzetiségi Pávakör* a régi időket idéző bányászdalaival.

Ahogy a beszámolóból olvasható, *Szepesi Zsuzsanna*, a Pomázon lakó költőnő szinte végig velünk volt a megemlékezéseken. Úgy mondta, jól érzi magát bányászok között. Köszönet érte.

Dr. Korompay Péter

Harangavatás Kincsesbányán

A 2017. évi bányásznapi ünnepségek keretében Kincsesbányán, a Bányász Emlékhelynél a Jenei Tibor Alapítványnak köszönhetően alumíniumból készített harang ünnepélyes avatására és felszentelésére került sor.

A körgyámból készített – valószínűleg a világon egyedülálló – haranglábon elhelyezett harangot elsőként a készítő unokája, *Bánhegyi Gergely* és *Bajkai János*, Kincsesbánya polgármestere koszorúzták meg.

Kreischer Károly

Bányásznapi Rózsaszentmártonban

2017. augusztus 29-én a községi Nyugdíjas Bányász Szakszervezet és az önkormányzat szervezésében ünnepelték a 67. Bányásznapot. A meghívottak a Lignit Emlékházban gyülekeztek, ahol *Sipos Jánosné* polgármester köszöntötte a vendégeket.

Az emlék József lejtősakna előtti téren a Himnusz elneklése után *Báti-Dobos Szilvia*, a község kultúrmenedzsere, az ünnepség levezetője köszöntötte a megjelenteket, név szerint a következőket: *Halmai Györgyöt* és *Kovács Istvánt*, a Mátrai Erőmű Zrt. bükkábrányi, ill. visontai bányüzemeinek fősztályvezetőit, *Morvai László* nyugalmazott bányaigazgatót, *dr. Morvai Tibor* c. egyetemi docenst. Köszöntőt mondott még *Koczka István*, a nyugdíjas szakszervezet titkára.

Ünnepi beszédében *Morvai László* elemezte a mátrai villamosenergia-termelés helyzetét, lehetőségeit. A hazai fogyasztásból csak 69% a hazai termelés, amiből 52%-ban Paks, 20%-ban Visonta részesül. A 2,3 Mrd tonnás lignitvagyon akár 300 évre is elegendő. Nehezíti a termelők helyzetét, hogy megszűnt a hosszú távú szerződések rendszere, a villamosenergia-börzén kell eladni az áramot az adott időben érvényes áron. A Mátrai Erőműnek 13-14 Ft/kWó önköltséggel a paksi erőmű 12 Ft/kWójával kell versenyezni.

Az ünnepi beszéd után *Szabó Marianna* óvodavezető a „Bányászhimnusz – Egy bányász hitvallása” c. verset szavalta el. Majd az emléktábla megkoszorúzása után a Bányászhimnusz elneklésével zárult az ünnepség.

Az ünnepség utáni fogadáson *Sipos Jánosné* kitüntette *Szegedi József* fafaragó művészt, aki több szobrot, kislasztikát adományozott már a községnek. Pohárköszöntőt mondott *dr. Morvai Tibor*, visszatekintve itt töltött gyermekkorára, éltette Rózsaszentmárton, a lignitbányászat bölcsőjét és hős bányászait.

Ebéd után a polgármester asszony bemutatta a volt plébánia önkormányzat által felújított épületét. Az épületet az egyház adta át a községnek, a szépítésében a falu apraja-nagyja részt vett, hogy méltó egyházi múzeum álljon az érdeklődők rendelkezésére.

Dr. Szabó Imre

Bányásznapi Tapolcán

A 2017. évi bányásznapot Tapolcán immár hagyományosan az OMBKE helyi szervezete, a BDSZ tapolcai szervezete és a Tapolca és Környéke Bányászati Hagyományápoló Egyesület közösen szervezte meg szeptember 8-án.

2017-ben a 67. Bányásznapi Tapolcán és tágabb környezetében kiemeltebb jelentőséggel bírt, mivel 60 évvel ezelőtt, 1957. július 1-ével alakult meg a Bakonyi Bauxitbánya Vállalat. A vállalat az alig 2 évvel ezelőtt létrehozott Nyírádi Bauxitbánya Vállalat és Halimbai Bauxitbánya Vállalat összevonásával jött létre. A jubileumra történő megemlékezéshez méltó indítást adott a *Zentai Gábor* ny. művelődési ház igazgató által kezdeményezett és összeállított archív fotókiállítás, mely szeptember 8-ától kb. egy hétig volt látható a Tamási Áron Művelődési Központ (azelőtt a Bakonyi Bauxitbánya művelődési központja) előcsarnokában. A kiállítás a „Volt egyszer...” címet viselte, és párhuzamosan mutatta be a bauxitbányászat és Tapolca város fejlődését. A kiállítás megnyitóján beszédet mondott *Orbán Tibor* ny. főmérnök.

Az ünneplők ezután a korábbiakhoz hasonlóan megkoszorúzták a volt bauxitos irodaháznál elhelyezett emléktáblát és a tavaly felavatott Kanizsai József-emléktáblát, ahol *Székelly Jenő* mondott beszédet.

Az ünnepség baráti beszélgetéssel és vacsorával zárult a Gabriella étteremben.

PT

Bányásznapi Telkibányán

A mai Magyarország nagyon sok településén van valamilyen bányászati emlékhely, noha a (többnyire szén) bányászat már több évtizede megszűnt. Ércbányászatunk középkori virágkorából három település maradt a trianoni Magyarországon: Nagybörzsöny, Rudabánya és Telkibánya.

Benke István bányamérnök, egyesületünk tiszteleti tagja már több mint ötven éve hivatásának tekinti, hogy Telkibánya bányászati emlékeit feltárja, őrizze, és még inkább bevigye a magyar köztudatba. Oroszlánrésze volt az Ipartörténeti Gyűjtemény létrehozásában, kertjének szobrokkal, látványelemekkel való benépesítésében a malomkő gyűjteménytől a klopacsán át táró és függőleges akna kialakításáig. Ez utóbbiakat különösen azok csodálták meg, akik itt találkoztak először valamilyen föld alatti bányászati létesítménnyel.

Telkibányán, ebben a méltán népszerű üdülőfaluban a település szélén lévő múzeumon, az említett ipartörténeti gyűjteményen kívül más emléke, motívuma nem volt az évezredes bányász múltnak. Ezért gondolta úgy *Benke István*, hogy alkot valami olyan látványos térplasztikát, ami már a település központjában, a községháza előtt felhívja a figyelmet az ősi hagyományokra. A kb. 4x1,5 m-es körszeletbe szerkesztett kompozíció középső részén két bányász tartja a település címerét. A bányászok öltözéke a középkori magyar ércbányászok viselete: piros nadrág, fehér kabát, zöld csákó. A két mellékalak Telkibánya két másik régi mesterségét jeleníti meg: a fazekasságot és a fáfaragást.

Telkibányán, ebben a hajdani bányavárosunkban közel 60 év után, 2017. szeptember 3-án ünnepelték meg újra a bányásznapot. Az ünnepség a református templomban istentisztelettel kezdődött, ahol *Szalay László Pál* református lelkész a Jób könyve 28. része alapján – ami a bányászati technika egyik legrégebbi ránk maradt leírása – kiemelte, hogy a józan ész, a pengeéles értelem és a bölcsesség nem ugyanazok. A prédikáció után *Kassai Zoltán* polgármester a helyi hagyományok és örökségünk fontosságát méltatta, annak továbbadását hangsúlyozta.

Az istentisztelet után a közeli temető bányász sírkertjéhez vonult az ünneplő gyülekezet. Itt már csak

1. kép: A bányász sírkertben

egy eredeti, megcsorbult sírkő maradt meg, a többi itt nyugvó bányatiszt személyének és múltjának felkutatása, sírhelyük megjelölése ugyancsak *Benke István* érdeme. A levéltári kutatások alapján ő ismertette történetüket.

Ezt követően a klopacska hangja mellett olvasták fel a 20. században elhunyt telkibányai bányászok neveit. A megemlékezés itteni része a helyi Férfi Dalárda intonálásában a Bányászhimnusz hangjaival ért véget.

Az ünneplők ezután a Templomdombról levonultak a település központjába, a polgármesteri hivatalhoz. Itt került sor Tompa Mihály telkibányai ihletésű Verespatak c. versének elhangzása után az ősi mesterségeket megjelenítő térplasztika felavatására. Az alkotás *Benke István* műve, aki azt minden ellenszolgáltatás nélkül készítette és adta át a községnek.

A kompozíció ünnepélyes leleplezését *Kassai Zoltán* polgármester és az ősei révén telkibányai gyökerekkel is rendelkező *dr. Vójuczki Péter* bányamérnök végezte, aki anyagilag is támogatta a mű megszületését. *Baranyai Tiborné* körjegyző méltatta az alkotást, beszédében reményének adott hangot, hogy a mai nap egy olyan kezdet, ami Telkibánya bányász hagyományainak újraéledését indítja el.

2. kép: A térplasztika

Ez a nap tisztelgés volt *Benke István* alkotó munkássága előtt is, akiről *Szalay László Pál* ref. lelkész úgy fogalmazott, hogy „sok mindent köszönhet Telkibánya *Benke Istvánnak*, de aminek a legnagyobb hasznát veheti a helyi közösség, az nem a dokumentált múltban, a megvalósított fejlesztésekben, a hagyományok ápolásában érhető tetten. Az igazi érték, hogy még mindig élő lelkiismerete a »bányiaknak«, hogy ne hagyják veszni azt a kulturális, természeti kincset, amit eleiktől örököltek.”

A 86. évében járó, de még mindig friss, újabb és újabb ötletekkel, kezdeményezésekkel teli tagtársunknak kívánunk még további alkotó éveket!

Nagyházi Erzsébet

Szenet fejtő bányász szobrát avatták a 67. Bányásznapon

Ajkán nem csupán szeptember első hétvégéjén emlékeznek a bányászokra, hanem mindig, hiszen részei a hétköznapjainknak. Ezért szólal meg minden nap

délután két órakor a belvárosi és a csingeri templomból a Bányászhimnusz. Az egykori munkatársak ma is összetartanak, találkozáskor a köszöntésük „Jó szerencsét”. Ma is működnek azok a sportegyesületek, művészeti csoportok, amelyeket a bánya alapított. Ajka a bányának köszönheti városává válását, gyors fejlődését.

A szeptember első hétvégéjén péntektől vasárnap estig tartott ünnepségsorozat résztvevői minden egyes ajkai bánya egykori területén tartottak megemlékezést. Az emlékezők megkoszorúzták az 1909-es bányaszerecsétlenségre 55 áldozatának emlékművét. A város nevében *dr. Horváth József* alpolgármester és *Gerencsér Hilda*, a városrész önkormányzati képviselője, *Rig Lajos* országgyűlési képviselő, a Bakonyi Erőmű Zrt. képviselői, a Bányász Hagyományörző és Kulturális Egyesület tagjai, az Aknamélyítő Vállalat és a bányásztelepi közösség koszorúzott.

Az emlékoszlopnál az Aknamélyítő Vállalat bakenyi igazgatósága, a bányász szakszervezetek, valamint a Bányász Hagyományörző és Kulturális Egyesület tagjai helyezték el a megemlékezés koszorúit.

Szombaton az egész nap az együttlétről, az emlékezésről szólt. A hagyományoknak megfelelően reggel zenés ébresztővel járta végig Csingervölgy, Bányásztelep, Ajka belváros, Padragkút utcáit a Bányász Fúvószeneke.

Délután a belvárosi bányász emlékműnél, a Hild parkban folytatódott a program. *Herendi József*, az ajkai Bányász Nyugdíjas Szakszervezet elnöke beszédében szólt arról, hogy ideje rendezni a bányászok nyugellátásának az összegét. *Osváth Imre* bányász költő verse után a Padragi Bányász Férfikar adott műsort.

Délután avatták fel *Bálint József* fafaragó művész „Szenet fejtő bányász” című alkotását Csingervölgy központjában, a közösségi ház előtti téren. „Jó érzéssel tölt el, hogy ennyi egykori bányász, hozzátartozó és hagyományörző egyesületi tag jött el ide Csinger központjába, ahol nem is olyan régen a műszakváltáskor autóbuszok sorakoztak és vitték a dolgozókat haza Ajkára és a környező településekre” – fogalmazott köszöntőjében *Gerencsér Hilda*, a településrész önkormányzati képviselője, a Csingervölgyért Egyesület elnöke. *Dr. Horváth József*, Ajka város alpolgármestere ünnepi köszöntőjében kiemelte, szerencse, hogy Ajkán találták meg a szenet, azt a kincset, amely a korábbi falu fejlődését megalapozta, lett abból nagyközség, majd város. Ma a 30 ezer lakosú Ajka termelése a nemzeti össztermék egy százalékát adja, a munkanélküliség mindössze két százalék. A bánya ugyan már bezárt, de a város sokat áldoz arra, hogy megőrizze az emlékeket. Mái működnek a bányász kulturális csoportok, sportegyesületek. A bányásznap, majd decemberben a Borbála-nap méltó megünnepléséhez a város is hozzájárul.

Bálint József munkásságát, aki maga is ismeri a bányászok életét, nehéz, veszélyes munkáját *Padné Szabó Mária* pedagógus méltatta, majd *Gazdag György* nyugalmazott bányamérnök mondott köszönetet az alkotónak. A Csingervölgyért Egyesület megajándékoz-

ta az alkotót egy fokossal és tagjuk, *Tomózer József* Csingerről írott könyvével. A szobrot *dr. Horváth József* és *Gazdag György* leplezte le, majd *Bakos Frigyes* esperes szentelte fel.

Vasárnap Padragon a bányász emlékhelyeken koszorúzással ért véget a rendezvény.

Tisler Anna

67. Bányásznap Tatabányán

A 67. Bányásznapot Tatabánya a „Jó szerencsét! Emlékév” keretében igen gazdag, tartalmas programokkal ünnepelte, amelyek régen látott tömeget mozgattak meg. Az Emlékév 2016. december 23. és 2017. október 10. között emlékeztet a tatabányai bányászat termelésének megkezdésére és Tatabánya városi rangjának elnyerésére. A tíz hónap igen sok kis és nagy rendezvényei sorában a Bányásznap méltó helyet kapott, nagy súlyt képviselt a tatabányai bányászat történetére való emlékezés, a tatabányai bányászok teljesítménye és áldozatvállalása. Színvonalas bányásznap vásár, kulturális, sport rendezvények szolgálták a tartalmas kikapcsolódást, szórakozást. Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata az ünnepi programot a hagyományok messzemenő figyelembevételével, de a változó világ, korunk követelményeinek megfelelően, kiemelt figyelemmel a jubileumi eseményekre szervezte. A szervezésben hagyományosan oroszlánrészt vállalt a BDSZ Tatabányai Szövetsége, és részt vett az OMBKE tatabányai szervezete, valamint a Tatabányai Múzeum. A programokban pedig a bányász hagyományörző egyesületek, így a Rozmaringos Bányász Egylet, a Bányász Fúvószeneke, a Bányász Mazsorettek és még több más civil szervezet és a bányász alapítást vállaló és a hagyományait magának is valló

vállalkozás, intézmény. Már hagyománnyá vált a város tanuló ifjúságának nagy létszámú részvétele az ünnepeken.

Az első rendezvény 2017. augusztus 30-án volt, amikor a Tatabányai Múzeumban megnyílt a *Bányásznapok emlékei* című kiállítás, melyen a Bányásznapot meghirdető plakátokból és a bányásznapok eseményeit ábrázoló fotókból láthattunk válogatást (1. kép).

1. kép: Korai bányásznap plakátok

Csiszár István megnyitójában emlékeztetett arra, hogy a Kárpát-medencei bányászat nyolcvanezer éves múlt- ra tekint vissza: a Veszprém megyei Lovas község határában találták a régészek egy bánya nyomait és kitermelés eszközeit. A szénbányászat közel háromszáz éves, ezek alapján bizvást állítható, hogy számos bányásznap volt a múltban. A mostani 67. Bányásznap az 1951-től induló modern koriak sorába tartozik. A tatabányai bányászat teljesítménye és a tatabányai bányászok áldozatvállalásai eredményeként lett szeptember első vasárnapja Magyarországon a bányásznap, emlékeztetve az 1919. szeptember 6-án az élet- és munkakörülményeik javítását követelő bányászokra zúdított csendőri-sortúzra. A kiállítás rendezője, Kiss Vendel visszaemlékezett a korai bányásznapokra, amelyek bányavidékenként más és más napon voltak, általában a templom védőszentjének napján, a búcsún, vallási tartalmú ünnepeken. Korán megjelent, hogy ezen a napon a bányászok jutalomban részesültek. 1951-ig kezdődően az első években a bányásznapok szerepe elsősorban a mozgósítás, a lelkesedés felszítása volt, az akkor elengedhetetlen cél, a termelés növe- lése érdekében. A jelentős összeget képviselő hűség- pénz „értékét” azzal is növelték, hogy javították a bányavidékek áruellátását. A következő időszakban az anyagi elismerés mellett egyre színvonalasabb kul- turális, sport és más programok keretették a bányamunka elismerését. A rendszerváltás után, amely egy- beesett a hazai bányászat erőteljes leépítésével, a bányász hagyományápolás lett a bányásznapok köz- ponti témája. Az egész időszakot jellemezte, hogy a mindenkori politika is megszólalt ezen a napon, és tájékoztatott az aktuális, elsősorban gazdasági felada- tokról.

Augusztus 31-én Tatabányán volt a 2017. évi *Központi Bányásznap*, a Népházban. (Lásd a külön beszámolót a rovat elején. – Szerk.)

Délután a *Jászai Mari Színház* művészei Bányász-

akták címmel, elgondolkodtató előadásban emlékez- tettek bennünket a múlt század ötvenes évei bányász koncepciós pereire. Az előadásban a művészek kora- beli dokumentumokat, leveleket, visszaemlékezéseket olvastak fel a meghurcolt bányászoktól és bányá- szokról. Tatabányán még néhányan emlékeztünk *Esztó Zoltánra*, *Dzsida Lászlóra*, akik börtönbünteté- sükből szabadulva a Szénbányánál dolgoztak.

Szeptember 1-én az Erőmű lakótelepi Verebély- szobornál és Sárberék lakótelepen a Szent Borbála- szobornál helyi koszorúzások, megemlékezések vol- tak. Bányásznap ünnepséget tartottak az utódvállala- tok is: a *Tatabányai Erőmű és az Észak-dunántúli Vízmű Zrt.*

Fél kettőkor indult a hagyományos *bányász kegye- leti járat*, mintegy ötven bányász járta körbe a város bányász emlékhelyeit. Elsőként *Gál István* Vértanúk terén álló szobrán helyezték el az emlékezés koszorú- ját. Ezt követően a *Hetesi temetőben* (2. kép), a Bán-

2. kép: Megemlékezés a Hetesi temetőben

hidai temetőben és a Szabadtéri Bányászati Múzeum emlékmű parkjában koszorúztunk. Majd az egykori *Központi Bányamentő Allomásban* elhelyezett bányam- entő áldozatok emléktáblájánál helyezték el az em- lékezés virágait.

A városi központi koszorúzásra 16 órakor a *Vér- tanúk terén* került sor, ahol több százan gyűltek össze. A Himnusz közös eléneklése után indult meg a koszo- rúzó sora, az országgyűlési képviselők, a város és a megye vezetői, a bányász múltat vállaló és ápoló vál- lalkozások és intézmények, civil szervezetek, egyesü- letünk és alapítványunk vezetői (3. kép) helyezték el a

3. kép: Egyesületünk helyi vezetői koszorúznak

megemlékezés koszorúit a mártírok emlékművén. Folytatódott a városi diákság egyre nagyobb részvétele a központi koszorúzáson, a koszorúzókat felvezetők között ott voltak a diákok is, sőt a tanulóifjúság képviselői idén első ízben önállóan koszorúztak. Ezután idős bányászok és fiatalok csoportjai egy-egy szál virágot helyeztek el a Bányászemlékmű talapzatára. A koszorúzási ünnepség a Bányászhimnusz közös elénekülésével zárult.

A koszorúzás után fogadás volt a Trösztí Klubban – a név emlékeztet arra, hogy korábban a Tatabányai Szénbányák Klubja volt –, *Schmidt Csaba*, a város polgármestere mondott pohárköszöntőt, hitet tett a város elkötelezettségére a bányász hagyományok ápolásában, megőrzésében.

17 órakor a Május 1 parkban a *Kodály Zoltán Általános Iskola mazzorett csoportja* műsorával megkezdődtek a kulturális szórakoztató programok. Este *Rúza Magdi* koncert volt. A város egy másik részén, az Ifi Parkban a *Beatles Emlékzenekar* lépett fel.

19 órakor a kiváló tatabányai bányászsportoló, olimpiai bajnok *Földi Imre* nevét viselő Sportszakornokban Magyarországon eddig egyedülálló, a legnehezebb selmeczi bányász hagyományok szellemisége jegyében, közel négyszáz fő részvételével Nyílt Szakestély kezdődött. A Nyílt Szakestélyt, a Jó szerencsét Emlékévre készülve *Schmidt Csaba*, Tatabánya MJV polgármestere kezdeményezte, azzal a gondolattal, hogy laikusok számára is tegyünk lehetővé egy szakestélyen való részvételt, és így ők is megismerjék ezen hagyományt. Az OMBKE helyi szervezete kapott megbízást a részletek kidolgozására, a szervezésre. Az elgondolás az volt, hogy feltámasztjuk a tatabányai bányászat alapítóját, megalapítjuk az *Új Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulatot*, és komoly játék formájában eljuttatjuk a részvényjegyzést, az alakuló közgyűlést, az Alapszabály elfogadását, a döntéshozó testületek létrehozását. A közgyűlésen a részvényt jegyző részvényesek vehettek részt. A keretet a szakestély hagyományos szabályai képezték. 348-an jegyeztek részvényt, közülük 168 volt a laikus, akik eddig nem voltak szakestélyen, nem ismerték a bányászdalokat és más bányász hagyományokat. A hiteles emlékezés és hagyományápolás érdekében a szervező csapat megkereste a *MÁK Rt.* eredeti részvényeit, mely alapján készültek az *Új MÁK Rt.* részvényei. Ugyancsak előkerült a *MÁK Rt. zászlója*, amellyel egy történelmi zászló is gyarapítja a hagyományörző zászlóinkat. Miután sok laikus bevonása volt a cél, az ő aktív szerepüket és bevonásukat a szakestély folyamatába, szolgálta egy erre az alkalomra készített daloskönyv, valamint az, hogy a kivetítón megjelent a soron lévő dal szövege. A részvényt jegyzők, hagyományainknak megfelelően, névre szóló korszót kaptak.

A *Szakestély*, egyben az *Új MÁK Rt.* alakuló közgyűlése a regisztrációval indult, a regisztráltak elfoglalták helyeiket részvényeikkel és korszóikkal. Majd a történelmi *MÁK Rt.* zászlót követve a társszervezetek

4. kép: Nyílt Szakestély – zászlók bevonulása

és helyi hagyományörző szervezetek zászlói vonultak be a küzdőtérre, 25 egyetemista bányászlámpás kíséretében (4. kép). A kis térben a bányászlámpák fénye döbbenetes látványt nyújtott, és támasztott a résztvevők körében felejthetetlen emlékeket. A zászlókat a részvénytársaság igazgatósági tagjai követték. Aztán több mint háromszáz hangon, hangszeres, gépi zenei kíséret nélkül, felcsendült a *Tisztelet a bányász szaknak*. Betöltötte a hatalmas termet, hogy „Éljen soká! Éljen soká a bányász szak!”

A látványos aktus után *Bársony László*, az OMBKE helyi, egyben az alakuló közgyűlés elnöke felolvasta a részvénytársaság Alapító Okiratát, amelyet a jelen lévő részvényesek nagy lelkesedéssel elfogadtak, ezzel 120 év után újra megalakult a *MÁK Rt.*

5. kép: A szakestély tisztségviselői

Most életbe lépett a szakestélyek forgatókönyve, elnököt választottunk és kijelöltük a tisztségviselőket (5. kép). Az ország minden tájáról érkeztek a társszervezetek tagjai, sőt laikusok, akik más szakmákban dolgoztak, de volt valamilyen kapcsolatuk a bányászattal. A nótázás és a vidám hozzászólások sorát megszakította egy magvas gondolatokat tartalmazó felszólalás. A Komoly poharat *Schmidt Csaba* polgármester mondta, kiemelte a „Jó szerencsét! Emlékév” szervezése és bonyolítása során megvalósult összefogást, a bányász hagyományörző szervezetek nagy munkája mellett sok más intézmény civil szervezet is tartott valamilyen egyedi visszaemlékezést a bányászatról és a városfejlődésről. Kifejezte reményét, hogy a hagyományok ápolása erősíti a város polgárainak

identitását, segítséget nyújt a hétköznapi feladatai megoldásában. A további nótázást a krampampulifőzés és -fogyasztás szakította meg. A krampampuli egy díszes csillében készült, amely körbejárta a termet, helyhez vitte a szert, amelyet „Mi kipróbált szernek ismerünk, ha bárkit bú vagy bánat bánt” (6. kép). A jó

6. kép: Csillében a krampampuli

hangulatú, mozgalmas este talán elérte célját, kinyitotta a kaput a laikusok, a már nem a bányászatban élők, a felvelkedő ifjúság előtt a bányász hagyományok megismerésére. A tatabányai bányászat az után, hogy termelő vállalatok közül elsőként, de legalább az első között 1963-ban, most elsőként, de legalább az első között, nagy létszámú Nyílt Szakestélyt tartott.

Szeptember 2-án 9 órakor kezdődtek a kulturális, sport és szórakoztató programok, amelyek a város több pontján; a Május 1. Parkban, az Ifi Parkban, a Szabadtéri Bányászati Múzeumban, a Decathlon Sportparkban és másutt az esti órákig tartottak. Fellépett a Tatabányai Bányász Fúvószenekar, a Show Formációs Táncegyüttes, a Bányász Táncegyüttes és mások. A sportesemények közül kiemelkedett a XI. Szén Kupa kispályás labdarúgó torna és a Jubileumi Ülőröplabda Torna. A tatabányai bányászat muzeális emlékeit, értékeit ezen a napon ingyenesen lehetett látogatni. A vöröskeresztes sátorban az elsősegélynyújtásról lehetett szemléletes bemutatók alapján ismereteket szerezni.

7. kép: Megemlékezők a Bányász Kegyeleti Emlékműnél

A bányászok és a város polgárai, köztük igen sok fiatal, 15 órakor a Bányász Kegyeleti Emlékműnél gyülekeztek, és elhelyezték az emlékezés virágait (7. kép), majd rendezett sorokban a magyar, a városi és bányász zászlókat vivő zászlóvivők után a több száz főből álló menet vonult a Szabadtéri Bányászati Múzeumba. A tempót a kísérő fúvószenekarok diktálták, és a menetet a mazsorettek vezették. A város lakossága is megmozdult, a járdákon sokan kísérték figyelemmel a menetet.

A múzeumban a faléz előtt tartott megemlékezésen Schmidt Csaba polgármester mondott beszédet, amelyben áttekintést adott a tatabányai bányászatról, szerepéről a város fejlődésében és a napjainkban végzett munkájáról, a bányász hagyományok ápolásáról, amely a város identitásának komoly része. Ezt követően a város tanulói adtak színvonalas kulturális műsort, majd kitüntetések átadására került sor. A város egyik legrangosabb kitüntetését, a Solymos Mihálydíjat Schmidt Csaba polgármester adta át Vasas Mihálynak, a tatabányai bányászatban végzett több évtizedes munkájáért, a bányász kultúra ápolásáért, a bányásznapok fáradhatatlan, szakavatott szervezéséért (8. kép).

8. kép: Megemlékezés a „faléznál”

A városi kitüntetés után az OMBKE helyi szervezete nevében Bársony László elnök jutalmazta meg a város iskoláit és tanulóit a bányász hagyományörző rendezvények látogatásáért, azokon való aktív részvételért. A Bányász Vándorlámpás Versenyben, a létszamarányos kategóriában a Móra Ferenc Általános Iskola végzett az első helyen, ezzel véglegesen elnyerte a lámpást. A hagyományörzésben legaktívabbak bronz és ezüst bányászlámpás kitűzöt kaptak.

A megemlékezés után kiállítás nyílt az 50 éves XV. aknáról, a megnyitót Bencsik János országgyűlési képviselő tartotta, majd Balogh Csaba tartott előadást.

A csepergő eső ellenére jó néhányan még a helyszínen maradtak, és kisebb beszélgető csoportokban elevenítették fel bányászéletük emlékeit.

Szeptember 3-án az időjárás nem kedvezett a tatabányai bányásznapi ünnepségek vasárnapi, utolsó napjának. Ez bizony rányomta a bélyegét a rendezvények látogatottságára, így a bányásznapi vásárban, a Május 1. Parkban kevésbé fogytak a portékák, pedig az áru kínálat óriási volt. A rossz és hideg idő ellenére az OMBKE Tatabányai Helyi Szervezete a parkban

felállította a sörsátort, amelyet a korábban megépített fabiztosítású „bányavágaton” lehetett megközelíteni. Aki odajött, kapott sört, üdítőitalokat, sőt, megköstölhatta a Bársonyné Szatmári Zsuzsanna által főzött pattrikás krumplit.

14 óra előtt mindenki átment a Vértanúk terére (a volt tröszt épülete elé), ahol a „Csilletoló verseny” megrendezésére került sor. A fiúk, lányok, tűzoltók és bányászok nem törődtek a szitáló esővel, igen nagy számban jelentkeztek a versenyre. 14, egyenként öt főből álló csapat regisztrált, és legalább ugyanilyen létszámú közönség drukkolt a csapatoknak. A versenyt OMBKE csoportunk tagjai, *Fecskés Zoltán, Balogh Csaba, Pintér Marcsi, Izing Ferenc, Izing Marcell, Vasas Mihály, Bársony László és Bársonyné Szatmári Zsuzsanna* vezette le.

Megható volt látni, amikor kis általános iskolás lányok-fiúk, anyukák, idősebb férfiak tolták néhány száz méteren, négy kanyarban a néhány mázsás csillett. A futamok után a 14 csapat résztvevői felsorakoztak a Május 1. Parkban álló nagyszínpad előtt, és *Bársonyné Szatmári Zsuzsanna* műsorvezetése mellett *Bársony László, Vasas Mihály* és *Csaszlava Jenő* átadták a díjakat. Az idén a Vasevő Sásákak nyertek, de minden résztvevő kapott vagy oklevelet, vagy kupát, a gyermekek ajándéka még csokoládéval is kiegészült. Az első négy helyezett viszont a kupákon kívül értékes ajándékokat is kapott.

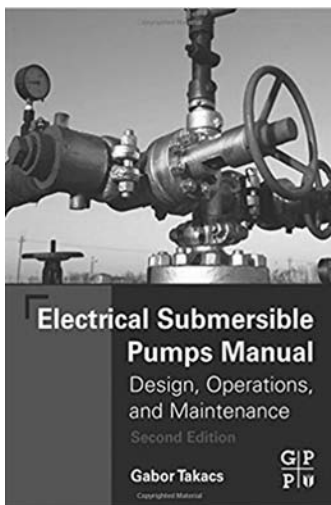
A díjátadási ünnepség befejeződésével a nagyszínpadon folytatódott a műsor a bányásznap tombolával és *Oszvald Marika* operett koncertjével.

Este fél kilenckor Tatabánya Óvárosban, a Sport Hotel és a Bányász Kegyeleti Emlékmű között, a négysávos út mellett lekapcsolták a közvilágítást és megkezdődött a szalamanderes felvonulás. A felvonulásra igen sok lámpát vivő bányász jött el, ennek következtében hosszú sorban kígyózott a menet. Viszont talán az időjárás miatt a tavalyi felvonuláshoz képest kevesebb diák és néző jött el. A Bányász Fúvószeneke és a Rozmaringos Bányász Egylet kiválóan teljesítették a rájuk bízott feladatokat, a felvonulás során a zenekar végig adta a talpalávalót, az énekkar a megállóknban bányász nótákat énekelt. A Kegyeleti Emlékműnél a résztvevők csapatba tömörültek, majd a Rozmaringos Bányász Egylet intonálására mindenki énekelt a Bányászhimnusz. Ahogy a himnusz utolsó akkordjai elhangzottak, az ég megvilágosodott és 20 percen keresztül impozáns tűzijátékban gyönyörködhetek a résztvevők. Ezzel befejeződtek a 67. bányásznap tatabányai rendezvényei, amely a Jó szerencsét Emlékév keretében igen gazdag és tartalmas volt, méltó a magyar bányásztársadalom legnagyobb ünnepéhez és a tatabányai jubileumi évhez.

Dr. Csizsár István – Izingné Györfi Mónika – Sóki Imre

Megjelent az USA-ban dr. Takács Gábor hatodik könyve

Az Elsevier Inc. USA kiadó szeptember végén második kiadásban jelentette meg dr. *Takács Gábornak*, a Miskolci Egyetem Olajmémőki Tanszéke professzorának „*Electrical Submersible Pumps Manual*” (Elektromos búvárszivattyúk kézikönyve) című, 578 oldalas könyvét. Takács professzornak az USA-ban sorrendben a hatodikként kiadott könyve a nagy folyadékhozamok olajkutakból való termelésére ideálisan alkalmazható elektromos centrifugális búvárszivattyúzással foglalkozik. A 2009-ben megjelent előző kiadás volt az első könyv, amely a téma teljes feldolgozását adta. A kibővített és teljesen átdolgozott művet a gyakorlati szakemberek a témát átfogó kézikönyvként, az egyetemi hallgatók pedig jegyzetként használhatják, mivel a modern búvárszivattyúzási technológia minden aspektusát tárgyalja.

(Szerk.)

Kiegészítés egy „olajos könyv” ismertetéséhez

Bokor Pál: Az olaj regénye. Így lett és így maradt világhatalom a fekete arany c. könyvében taglalt olajkorszak még egyáltalán nem ért véget, holott annak végét már sokszor megjósolták.

Az viszont egyre jobban látható, hogy ez a fekete kuli-mász nemzeteket emel fel és taszít a mélybe, s hogy véres háborúkat vívnak miatta. Az olaj regénye ezért kalandregény, krimi és háborús regény egyszerre. Hiszen ha Churchill az admirális első lordjaként nem állítja át a brit flottát olajtüzelésre, akkor az első világháború is másképp érhetett volna véget. És mi történik, ha a Wehrmacht csapatai 1943-ban elérik Bakut?

Napjainkban pedig az olaj erősebb történelemformáló erő, mint valaha. A Közel-Kelet háborúit majd minden esetben az olajért vívják. A világ legnagyobb és legnagyobb hatalmú tőkés vállalkozása pedig az ExxonMobil. Ez a könyv tehát azért született, mert mint a szerző, a hazai média egyik legtapasztaltabb és legjobb tollú riportere állítja, az olajpár valószínűs állapótának ismerete nélkül képtelenség eligazodni a modern világban, elképzelés nélkül a megújuló energiák valós kilátásairól, gyermekeink és autóink jövőjéről.

Megjegyzés: Ilyen vagy hasonló címmel már két könyv is megjelent az elmúlt időben. Az első *Erdős János: Az olaj regénye*, Hasznos Könyvtár, II. évfolyam, 6. szám. 1943. április 1., magánkiadás. A második *Szurovy Géza: A kőolaj regénye*. Hírlapkiadó Vállalat, Budapest, 1993.

id. Ósz Árpád